

EFFEKT- RAPPORT 2024

Amref Health Africa Norden Effektrapport 2024

2024 var ett år av både stora utmaningar och avgörande framsteg för hälsa i Afrika. Klimatkris, sjukdomsutbrott och bristande resurser satte press på redan sköra system, men samtidigt visade människor, samhällen och hälsoarbetare en otrolig motståndskraft. Med stöd från våra givare kunde Amref Health Africa nå över 19 miljoner människor med livsviktiga insatser. Denna effektrapport visar hur vårt arbete tillsammans med lokala partners har bidragit till konkreta förbättringar för kvinnor, barn och samhällen, och hur vi bygger långsiktigt hållbara system för framtiden.

VÅR RÄCKVIDD I SIFFROR 2024

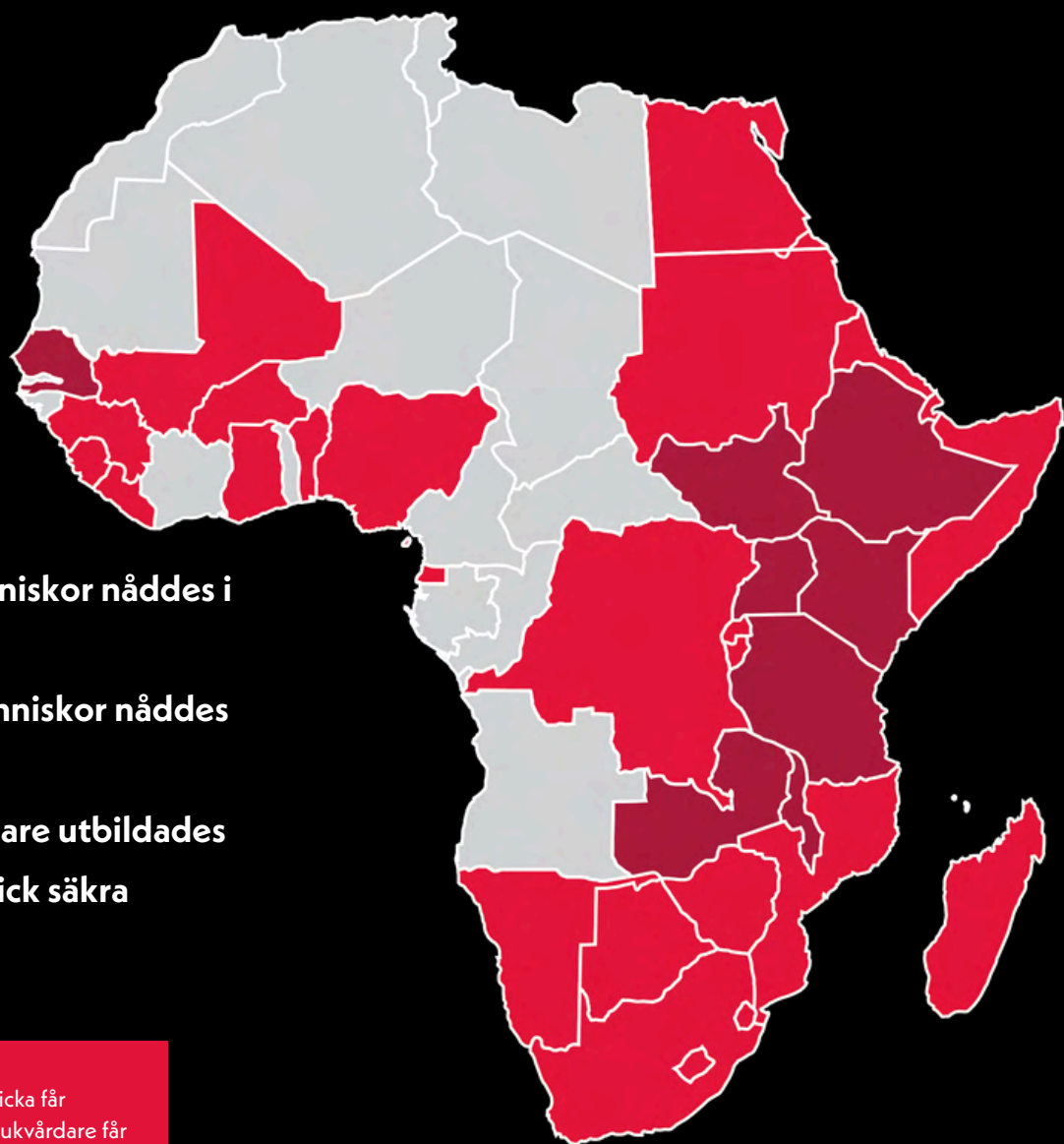

Programverksamhet

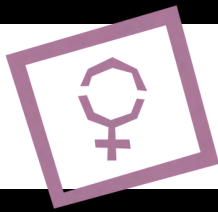
Fysiska kontor
och programverksamhet

- 172 program
- 37 länder
- 19,1 miljoner människor nåddes i direkta insatser
- 34,9 miljoner människor nåddes indirekt
- 54 133 hälsoarbetare utbildades
- 56 040 kvinnor fick säkra förlossningar

Vad betyder direkt och indirekt hjälp?

Direkt hjälp går direkt till människor, t.ex. en flicka får mensskydd, en kvinna får mödravård eller en sjukvårdare får utbildning. **Indirekt hjälp** stärker systemen bakom, t.ex. utbilda personal, påverka beslutsfattare eller förbättra tillgången till rent vatten. Den märks inte alltid direkt för individen men är avgörande för långsiktig förändring.

Ett hållbart hälsosystem börjar med grundläggande hälso- och sjukvård.

Amref Health Africa har arbetat med grundläggande hälso- och sjukvård sedan 1960-talet. Arbetet började med malariaprevention, familjeplanering och sanitet, och har sedan dess vuxit till att omfatta allt fler områden, men med samma mål: att ge människor möjlighet till ett friskare liv.

Hälsa är en mänsklig rättighet

År 1978 antog 134 länder den historiska Alma-Ata-deklarationen – en milstolpe inom global hälsa som slog fast att grundläggande hälso- och sjukvård är en mänsklig rättighet. Den pekade ut vägen mot Health for All genom att stärka primärvården, och definierade den som nödvändig, tillgänglig, samhällsbaserad och deltagande.

"I årtionden har vi krävt att den grundläggande hälso- och sjukvården ska prioriteras, så som Alma-Ata-deklarationen fastslog redan 1978. Ändå fortsätter vi att torka upp golvet i stället för att laga den läckande kranen. Vill vi ha hållbara hälsosystem måste vi rikta investeringarna till primärvården, dit 80 % av människor i våra samhällen vänder sig för vård."

— Dr Githinji Gitahi, Group CEO, Amref Health Africa

rots detta har vi, 47 år efter deklarationen, ännu inte uppnått grundläggande hälso- och sjukvård. för alla.

Motorn som driver utveckling

Grundläggande hälso- och sjukvård omfattar hela livet: hälsofrämjande, förebyggande, behandlande, rehabiliterande och palliativ vård. Den måste vara kärnan i varje lands hälsosystem. Den är motorn som driver social och ekonomisk utveckling. Bara friska barn kan lära, och bara friska vuxna kan arbeta. På den här nivån kan 80–90 % av en människas vårdbehov tillgodoses, från mödravård och vaccinationer till behandling av kroniska sjukdomar och vård i livets slutskede.

Förebyggande insatser är grunden för god hälsa

Genom tillgång till rent vatten, bättre sanitet, vaccinationer och god näring bygger vi hälsa och välbefinnande i samhällen. En sådan omprioritering kan rusta Afrikas hälsosystem för att stå emot framtida kriser som pandemier, klimatrelaterade hälsorisker, konflikter, ekonomiska chocker och minskad global hälsobudget och samtidigt driva kontinentens sociala och ekonomiska utveckling genom lokalt förankrade strategier och strategiska investeringar. På så sätt kan Afrika ta kontroll över sin framtida hälsa.

Tack för ditt stöd under 2024

2024 var ett år som rusade fram, präglad av förändringar som på djupet har påverkat människors liv och hälsa i Afrika. När vi nu blickar tillbaka är det med både oro och hopp – oro över hur snabbt förutsättningarna för global hälsa kan förändras, men också hopp, tack vare den otroliga kraft och motståndskraft vi ser i de samhällen där vi arbetar.

Året har också visat hur sammanflätad hälsa är med allt annat – klimat, trygghet, vatten och mat. Klimatkrisens konsekvenser blir allt mer påtagliga. I delar av Afrika har torkan varit skoningslös, i andra har översvämningar raserat både hem och hälsocentraler. Sjukdomar som kolera och malaria sprider sig lättare i ett förändrat klimat, och barnen, ofta de mest utsatta, blir ännu mer sårbara.

Samtidigt har nya virusutbrott satt press på redan ansträngda hälsosystem. När Mpox och Marburg-viruset spreds i flera regioner stod Amref vid frontlinjen: med informationskampanjer, vaccinering och vårdinsatser. Vi vet att det är tack vare våra tusentals hälsoarbetare på plats – våra frontline workers – som vi kan upptäcka och stoppa utbrott innan de sprider sig. Jag bär särskilt med mig minnet av när jag träffade hälsoarbetaren Vedastina Vedasto Shumbusho från Tanzania. Hon var den första som rapporterade in en mystisk ny sjukdom som började sprida sig i hennes närområde. Det visade sig vara Marburg-viruset. Tack vare hennes snabba agerande kunde Tanzania stoppa ett stort utbrott. Det visar hur viktigt det är med människor på plats, som har kunskap och kan upptäcka utbrott innan de leder till en epidemi.

Men trots ett år av kriser och utmaningar har det också funnits ljusglimtar som inger hopp. I Nairobi såg vi hur vårt nya Amref International University Northlands Campus – ett toppmodernt universitet som ska utbilda nästa generation hälsoledare i Afrika – började byggas. Det är en satsning som visar att förändring är möjlig, och att framtiden för Afrikas hälsa byggs av människor som själva leder vägen framåt.

Vi lanserade också nya digitala utbildningslösningar som ger barnmorskor och hälsoarbetare i avlägsna områden verktyg för att rädda liv och minska mödra- och barnadödlighet. Vi stärkte lokala hälsoinsatser och arbetade nära samhällen för att utveckla hållbara lösningar – från rent vatten och sanitet till att stoppa kvinnlig könsstympning.

Trots klimatförändringar, virusutbrott och konflikter nådde Amref över 19 miljoner människor i Afrika med direkta hälsoinsatser under året. Det är ett resultat av hårt arbete, envishet och stark lokal närvaro. Och det är ett kvitto på att förändring är möjlig – även i tider av osäkerhet.

Tack för att ni står vid vår sida och gör detta arbete möjligt. Varje gåva, varje handling av solidaritet, betyder mer än någonsin. Tillsammans kan vi fortsätta att bygga ett friskare, starkare och mer rättvist Afrika – ett liv i taget.

Louise Frisk, generalsekreterare Amref Health Africa Norden

BAKGRUND OCH AVGRÄNSNINGAR

Amref Health Africa, tidigare kända som Amref Flying Doctors, är Afrikas ledande icke-vinstdrivande hälsoorganisation med fokus på kvinnor och barn. Vi anser att tillgång till vård är en mänsklig rättighet och vi vet att människor och samhällen som är vid god hälsa har bättre förutsättningar för att undslippa fattigdom.

Vårt huvudkontor ligger i Nairobi, och vi är verksamma i 37 länder för att förbättra tillgången till vård och skapa en miljö som främjar god hälsa. Ingenstans i världen finns det så få läkare, sjuksköterskor och barnmorskor per capita som det gör på den afrikanska kontinenten. Amref Health Africa spelar en viktig roll för att förändra det. Vårt arbete började redan på 1950-talet, med kirurgisk akutsjukvård till avlägsna samhällen med hjälp av små flygplan. Sedan dess har vårt arbete utvidgats för att på lång sikt stärka hälso- och sjukvårdssystemen för att möta Afrikas mest akuta hälsoutmaningar.

Vi är en afrikansk-ledd organisation, och över 95% av vår personal är afrikansk. Det innebär att vi alltid arbetar med lokala lösningar och med lokal expertis. Vårt arbete utgår alltid från de människor som påverkas och vi ser de människor vi arbetar med som partners, snarare än mottagare.

Denna effektrapport är utformad efter Giva Sveriges riktlinjer och fokuserar på verksamhetsåret 2024. Amref Health Africa Norden samlar in medel till Amref Health Africas program i Afrika. Eftersom Amref Nordics bidrag oftast inte är öronmärkta, belyser rapporten exempel på resultat, effekter och utvärderingar från hela Amref Health Africas arbete under 2024. För fördjupad information läs gärna vår globala årsredovisning.

Om Amref Health Africa Norden

Amref Health Africa Norden registrerat som Stiftelsen Amref Nordic, grundades 1977 i Sverige. Amref Nordic är en juridiskt fristående organisation som samverkar med den afrikanska organisationen Amref Health Africa genom ett s.k. association agreement. Amref Nordic har en styrelse som består av ledamöter från Norden och från den globala Amref organisationen. Organisationen i Norden leds av en generalsekreterare som även ingår i det seniora lednings teamet i Amref globalt.

Sedan Amref grundades i Norden har vi arbetat för att stötta och stärka arbetet för hälsa i Afrika. Vi har vårt kontor i Stockholm och delar resurser med andra Amref-kontor efter behov, och för att effektivt nyttja vår kapacitet och säkerställa att vi alla arbetar mot samma mål.

VISION OCH UPPDRAG

VÅR VISION ÄR ATT SE TILL ATT ALLA MÄNNISKOR I AFRIKA HAR TILLGÅNG TILL LIVSVIKTIG, GRUNDLÄGGANDE VÅRD.

Vi vet att människor och samhällen som är vid god hälsa har bättre förutsättningar för att undslippa fattigdom. Vårt arbete riktar sig i synnerhet till kvinnor, barn, och grupper som befinner sig långt bort från vård. På så vis gör vi skillnad för de som behöver det mest.

VÅRT UPPDRAG

Vår uppgift är att öka tillgång till hälsovård för samhällen i Afrika genom utbilda fler hälso- och sjukvårdspersonal, erbjuda vård och hälsotjänster och arbeta för att öka investeringar inom hälsa.

VÅRT LÖFTE

Vi ska förbättra livet för människor i utsatthet i Afrika genom bättre hälsa.

Vi ska bygga broar mellan samhällen, hälsovårdssystem och regeringar.

Vi ska vara en ledande kraft för påverkan och hälsovårdsreformer i Afrika.

Vi ska vara en ledare inom civilsamhället som utvecklar
och samlar de bästa lösningarna och utbildningsprogrammen.

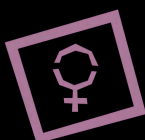

Foto: Amref Health Africa/Genaye Eshetu

Problemet vi vill lösa:

ENORM BRIST PÅ TILLGÅNG TILL VÅRD

Hälso- och sjukvården i Afrika söder om Sahara är en av de sämsta i världen. Mer än hälften av Afrikas befolkning saknar tillgång till livsviktig, grundläggande vård.

Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar att länder spenderar minst 34–40 dollar per år per person för grundläggande hälsovård, men ytterst få afrikanska länder gör detta. Det gör att människor, trots enormt utbredd fattigdom, tvingas bekosta vård genom egen ficka - vilket leder till att många aldrig söker hjälp eftersom de inte har råd.

Idag är inte bara fattigdom en utmaning, befolkningen i Afrika växer snabbt och det råder en akut brist på utbildad hälso- och sjukvårdspersonal. 2030 beräknas över 6 miljoner utbildade hälsoarbetare saknas om inte radikala strukturförändringar och utbildningsinsatser genomförs. Fattigdom, bristande infrastruktur, brist på utbildad personal, och på sistone även klimatförändringar och ökad politisk instabilitet leder till att många människor i Afrika drabbas extremt hårt på grund av bristen på tillgång till grundläggande vård.

I Afrika dör varje dag kvinnor i barnsäng, barn dör av diarrésjukdomar och många lever med lidande som skulle kunna hjälpas. Kunskapen för att förändra detta finns - men det behövs resurser, utbildad personal och system för att göra förändringen möjlig.

Foto: Amref Health Africa/Steve Kagia

VÅR LÖSNING

För att skapa långsiktigt hållbara system som säkerställer att människor får tillgång till livsviktig grundläggande vård krävs systemförändring. Det räcker inte att Amref går in och tar över vården - utan det måste ägas av lokala aktörer. Därför arbetar vi alltid med lokala lösningar på lokala problem.

Genom att stärka de befintliga hälso- och sjukvårdssystemen kan vi öka deras kapacitet att tillgodose befolkningens behov och göra dem mer robusta inför framtida utmaningar. Vi ser till att involvera alla viktiga aktörer, regeringar, myndigheter, givare, investerare och leverantörer, som är avgörande för att förbättra hälso- och sjukvården i regionen på ett hållbart sätt. Det krävs ett samarbete på alla nivåer för att bygga upp nödvändig infrastruktur, utbilda medicinsk personal och säkerställa att sjukvårdstjänster är tillgängliga för alla.

För att förverkliga vår vision bygger vår nya globala strategi på två pelare

- **Tillgängliggöra grundläggande vård för alla**
- **Motverka sociala hinder för hälsa**

Genom att stärka vårdstrukturer, utbilda hälsoarbetare och hitta innovativa lösningar inom vården så bidrar vi till att säkerställa att fler människor, oavsett var de bor, kan få tillgång till den grundläggande vård de behöver. Samtidigt fokuserar vi på att hantera och motverka de sociala faktorer som påverkar människors hälsa, såsom utbildning, könsroller och de allt större konsekvenserna av klimatförändringar. Dessa faktorer leder till en ojämlik tillgång till vård och hälsa, och genom vårt arbete försöker vi bryta dessa hinder och skapa hållbara förbättringar för framtiden.

Vår strategi är att skapa en långsiktig kultur av hälsofrämjande och förebyggande vård i Afrika som överbrygger klyftan mellan sårbara samhällen och befintliga hälso- och sjukvårdssystem.

Vi ser flera tecken på att förändringarna är hållbara över tid. Genom att stärka lokalt ägarskap och utbilda hälsoarbetare byggs kunskap och kapacitet som finns kvar i samhällena även efter att projekten avslutas. Genom partnerskap med regeringar och lokala myndigheter integreras lösningar i nationella system, vilket ökar möjligheten att långsiktigt säkra tillgången till vård och hälsa.

RESURSER & KAPACITET

Att Amref är en afrikansk organisation som leds från Afrika är en viktig aspekt för såväl resurser och kapacitet. Eftersom vår personal till 95 % är födda i de länder där vi verkar, har vi ett unikt kunnande vad gäller behov, språk, kultur och lokala förhållanden. Vårt arbete bygger på lokal expertis och förståelse för de specifika behoven, kulturerna och språken i de afrikanska länderna där vi verkar.

Samtidigt som programverksamheten leds från Afrika, så genomförs insamlings- och påverkansarbete från våra europeiska och nordamerikanska kontor. Detta bidrar till att finansiera och stödja programmen och öka medvetenheten om och påverkan på globala politiska beslut. De senaste fem åren har Amrefs verksamhet och omsättning växt radikalt - och vår ambition är att fortsätta växa och bredda vår geografiska räckvid.

Amref arbetar strategiskt med att vara "One Amref" och att bygga relationer över hela organisationen för att säkerställa att alla kontor, oavsett regional hemvist, arbetar mot samma mål. Under 2024 har stort arbete gjorts för att centralisera spetskompetenser och digitala system för att underlätta samarbete och tillgängliggöra expertis för mindre kontor som har mindre resurser.

Total omsättning 2024

240 miljoner USD
(jmf 2023 255 milj USD)

Amref Nordens omsättning 2024

18 miljoner SEK
(jmf 2023 16 milj SEK)

Majoriteten av de pengar som Amref Norden skickar till Amref Health Africa är icke-örönmärkta, vilket innebär att de kan användas i verksamheten utifrån behov och prioriteringar som bestäms av Amref Health Africas huvudkontor i dialog med Norden. Det kan handla om katastrofinsatser, uppskalning av program, kapacitetstärkande och utveckling av organisationen.

Denna information ger en översikt över de finansiella aspekterna av Amref Health Africas och Amref Nordens verksamhet under 2024 och deras inkomstkällor och användning av medel.

VÅR EFFEKT

Amref Health Africas mål är att säkerställa universell sjukvård (Universal Health Coverage, UHC) för alla människor i Afrika senast år 2030. All vår verksamhet och alla våra insatser utgår från detta övergripande mål.

Under 2024 genomförde vi **172 program i 37 länder**. Programmen fokuserade på att stärka hälsosystem, vårdpersonal, resurser och teknologier som bidrar till robusta primärvårdstjänster. De arbetade också med att minska socioekonomiska hinder för tillgång till vård och skapa förutsättningar för en god hälsa för fler människor.

Våra insatser nådde **19,1 miljoner människor** direkt, en ökning med nästan tre miljoner jämfört med 2023. Vi utbildade dessutom **54 133 hälsoarbetare** verksamma både på vårdinrättningar och i lokalsamhällen.

Tillsammans förbättrar vi tillgången till livsviktiga hälsotjänster för några av Afrikas mest avlägsna och marginaliserade samhällen.

Denna rapport kommer lyfta fram några exempel från det omfattande arbete som utförs av Amref Health Africa. Dessa insatser är representativa för vårt afrikanskt ledda och samhällsdrivna arbetssätt som syftar till att åstadkomma långsiktiga och hållbara förbättringar inom hälsa.

VÅRA TEMATISKA OMRÅDEN

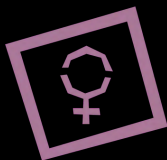
Amrefs arbete utgår från fyra tematiska områden som är avgörande för hälsa och utveckling i Afrika. I denna rapport delar vi resultat och berättelser från våra satsningar på: vatten och hygien, hälsoarbetare, kvinnors och flickors hälsa samt innovativa lösningar för vård.

WASH och förebyggande av sjukdomar

Att ha tillgång till rent vatten, hygien och sanitet är avgörande för hälsa, utbildning och utveckling men bristen gör att sjukdomar som diarré och kolera sprids och skördar hundratusentals liv varje år, särskilt bland barn. Kvinnor och flickor drabbas hårdast när de tvingas gå långa sträckor för att hämta vatten eller saknar säkra toaletter, vilket också påverkar flickors skolgång. Amref Health Africa arbetar genom sina WASH-program för att ge fler människor rent dricksvatten, säkra toaletter och bättre hygien, vilket bidrar till friskare samhällen och minskad fattigdom.

Mödra- och barnvård

Graviditet och förlossning är de största hoten mot kvinnors liv i Afrika söder om Sahara. Varje år dör nästan 200 000 kvinnor av komplikationer som i de flesta fall hade kunnat förebyggas med rätt vård. Över 80 % av dödsfallen kan undvikas genom tillgång till utbildade barnmorskor och resurser, och därför arbetar Amref nära kvinnor, flickor och samhällen för att skapa tryggare graviditeter och säkra förlossningar. Under 2024 låg fokus bland annat på familjeplanering, vård före och efter förlossning, könsbaserat våld och kvinnlig könsstympning och vi når nu fler kvinnor och barn än tidigare.

Utbildning av hälsoarbetare

Afrika står inför en enorm brist på utbildad vårdpersonal, år 2030 riskerar kontinenten att sakna 6 miljoner hälsoarbetare. Amref har i över 60 år utbildat hälsoarbetare genom både fysiska, digitala och mobila lösningar. Genom etableringen av Amref International University (AMIU) i Nairobi har vi tagit ännu ett viktigt steg för att fylla kunskapsgapet. På AMIU utbildar vi bland annat sjuksköterskor, barnmorskor, lokala hälsoarbetare och laboratorietekniker med målet att forma en ny generation professionella som är redo att möta Afrikas mest komplexa hälsoutmaningar.

Innovativ sjukvård

Bristen på resurser och ekonomiska utmaningar har gjort innovation till en livsnödvändighet i Afrika, särskilt inom hälso- och sjukvården. Amref satsar på banbrytande lösningar som motorcykelambulanser i avlägsna områden, solcellsdrivna vattenreningssystem, mobilappar för vårdrådgivning och digitala verktyg som skyddar flickor från könsstympning. Genom att anpassa insatserna till lokala behov kan vi skapa hållbara förändringar som räddar liv och stärker samhällen.

Under 2024 nådde Amref 19,1 miljoner människor i 37 afrikanska länder.

Nedan följer några av de livsviktiga insatser som bidrog till att förbättra hälsa och välbefinnande för miljontals människor:

WASH OCH FÖREBYGGANDE AV SJUKDOMAR

134 638 personer fick tillgång till rent vatten.

69 639 personer fick tillgång till handtvättstationer.

487 094 personer har nu tillgång till sanitära faciliteter som de själva byggt.

När samhällen får tillgång till rent vatten och sanitära lösningar minskar sjukdomar som diarré, kolera och andra infektioner som särskilt drabbar barn. Att hushållen själva bygger och äger toaletterna ökar dessutom hållbarheten, eftersom lösningarna lever vidare även efter att projektet avslutats.

Foto: Amref Health Africa/Ambrose Watanda

UTBILDNING AV HÄLSOARBETARE

32 827 lokala hälsoarbetare utbildades genom fysiska möten, online- eller mobilt lärande.

21 306 hälsoarbetare på sjukhus och kliniker fick utbildning genom träffar, onlinekurser och mobil läring.

Att stärka hälsoarbetarnas kompetens är en av de mest avgörande insatserna för att bygga robusta hälsosystem. Lokala hälsoarbetare når människor i sina egna samhällen och kan agera snabbt vid utbrott och kriser, medan specialistutbildad personal på sjukhus räddar liv vid komplikationer och operationer. Tillsammans skapar de en vårdkedja som gör att fler människor kan få tillgång till både förebyggande och avancerad vård.

Foto: Amref Health Africa/Kennedy Musyoka

MÖDRA- OCH BARNVÅRD

288 681 kvinnor deltog i de fyra mödravårdsbesök som WHO rekommenderar.

56 040 förlossningar assisterades av utbildad vårdpersonal.

Tillgången till utbildade barnmorskor gör en direkt skillnad för kvinnors och barns överlevnad. När kvinnor får vård både före och under förlossning minskar risken för komplikationer drastiskt. Det bekräftar att investeringar i mödrahälsa är en av de mest kostnadseffektiva och livräddande insatserna vi kan göra.

543 239 barn vaccinerades mot potentiellt dödliga sjukdomar som mässling, polio och tuberkulos.

107 569 nyfödda bebisar fick eftervård under sina mest sårbara första timmar.

Vaccinationerna har en avgörande betydelse för att förebygga sjukdomar som annars riskerar att orsaka lidande och död i unga år. När nyfödda får eftervård under sina första timmar ökar chansen för överlevnad kraftigt, särskilt i regioner där spädbarnsdödligheten historiskt sett varit hög. Dessa insatser visar hur förebyggande vård direkt bidrar till att rädda liv och skapa förutsättningar för att barn ska växa upp friska.

Foto: Amref Health Africa/Steve Kagia

INNOVATIV SJUKVÅRD

3 927 888 människor screenades för HIV, malaria och tuberkulos.

Att nästan fyra miljoner människor screenades för HIV, malaria och tuberkulos visar på vikten av tidig upptäckt. Genom att identifiera sjukdomar i ett tidigt skede kan behandling sättas in snabbare, vilket både räddar liv och minskar smittspridningen. Insatsen stärker därmed inte bara individers hälsa utan också hela samhällets motståndskraft mot tre av Afrikas mest utbredda sjukdomar.

Foto: Amref Health Africa/Sam Vox

FÖRSUMMADE TROPISKA SJUKDOMAR

26 603 405 människor som lever med försummade tropiska sjukdomar i Etiopien, Kenya och Sydsudan fick den medicin de behöver för behandling.

Att över 26 miljoner människor fick behandling mot försummade tropiska sjukdomar är ett enormt steg framåt för folkhälsan. Dessa sjukdomar, som ofta drabbar de allra fattigaste, leder till lidande, funktionsnedsättningar och socialt utanförskap. När människor får den medicin de behöver kan de återgå till skola, arbete och samhällsliv – vilket både stärker individens livskvalitet och bidrar till utvecklingen i hela regionen.

Foto: Amref Health Africa/Steve Kagia

SEXUELL OCH REPRODUKTIV HÄLSA

36 017 personer som utsatts för sexuellt eller könsbaserat våld fick vård eller remitterades vidare.

71 445 lokala ambassadörer utbildades för att sprida kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Att tusentals utsatta kvinnor och flickor fick vård visar hur avgörande det är att stöd finns nära till hands efter våld och övergrepp. Samtidigt innebär utbildningen av över 70 000 lokala ambassadörer en långsiktig förändring – genom att öka kunskap, bryta tystnad och utmana skadliga normer kan samhällen själva bidra till att förebygga våld och främja jämställdhet. Kombinationen av akuta insatser och förebyggande arbete skapar en dubbel effekt: trygghet här och nu, och en starkare grund för framtiden.

Foto: Amref Health Africa/Genaye Eshetu

I Etiopien arbetar vi för att göra vården mer tillgänglig.

I Chifra, i Afar-regionen i norra Etiopien, ansvarar barnmorskan Henok Sitatow för en av Amrefs mobila vårdkliniker. Här i den torra ökenregionen lever många semi-nomadiska samhällen mer än fem mil från närmaste vårdcentral, och tillgången till transport är nästintill obefintlig. För kvinnor innebär det att en graviditetskomplikation eller en svår förlossning kan bli livshotande, eftersom hjälpen är för långt bort.

De mobila klinikerna fyller en avgörande funktion. De erbjuder mödra- och barnhälsovård, hälsoundervisning och grundläggande sjukvård. Varje månad reser teamet till tio utsatta samhällen i Afar och stannar några dagar på varje plats.

Henok berättar om Adawuka Mukna, en kvinna han har stöttat. I början av 2024 födde hon sin son efter en svår graviditet där Henok fanns vid hennes sida. Förlossningen blev dramatisk och startade oväntat en vecka när den mobila kliniken inte var i hennes område. Sjukhuset låg för långt bort och resan dit var för dyr.

Adawuka fick hjälp att föda i byn, men hon förlorade mycket blod. Tack vare Henok och det mobila teamet kunde hon återhämta sig efter förlossningen.

Henok menar att varje kvinna borde ha tillgång till barnmorskor under graviditet och förlossning. "Det vore värdefullt om det mobila teamet fick fler kollegor, ultraljudsutrustning och möjlighet att nå ut ännu längre," säger han.

"När man får hjälpa kvinnor som annars inte har någon tillgång till vård... när man kan förebygga sjukdomar och rädda liv – då känns det meningsfullt."

Henok Sitatow

Henok Sitatow lyssnar på fostrets hjärtljud hos Adawuka Mukna under ett mobilt vårdbesök i Chifra, Afar-regionen i Etiopien.
Foto: Amref Health Africa/Genaye Eshetu

I Sydsudan arbetar vi för att fler barnmorskor ska få utbildning för att rädda mödrars liv.

Amref har i decennier stöttat Maridi Health Sciences Institute i Sydsudan där både barnmorskor och annan sjukvårdspersonal utbildas. Sydsudan har fortfarande en av världens högsta mödradödlighet, över 1 150 dödsfall per 100 000 levande födda barn, främst på grund av infektioner, blödningar och långdragna förlossningar. Barnmorskor spelar en helt avgörande roll för att kvinnor ska få den vård som kan rädda deras liv.

En av dem är Achan "Becky" Buong, som studerar till barnmorska vid Maridi Health Sciences Institute. När hon växte upp såg hon upp till barnmorskorna, men också hur tufft deras arbete var. "Barnmorskorna i min hemby är få, och de som finns har alldeles för mycket att göra", berättar hon. Becky bestämde sig för att bli en del av lösningen.

"Mitt folk behöver mycket hjälp. Att vara barnmorska är personligt för mig."

Achan "Becky" Buong

När kvinnor kommer till kliniken och ser den långa kön framför sig blir de ofta frustrerade. De tappar modet och det gör att många inte vill komma tillbaka nästa gång. När Becky såg det insåg hon att hennes folk behöver mycket hjälp. Hon reste tvärs över landet för att skaffa sig den kunskap som behövs för att hjälpa mammor. "Mitt samhälle möter många utmaningar – från graviditet till förlossning. Det handlar om långa avstånd till vård, vilket avskräcker många gravida från att söka hjälp. Och ibland saknas mediciner."

Alla kvinnor behöver tillgång till säker och högkvalitativ vård under graviditeten, vid förlossningen och efteråt. Becky, och alla fantastiska barnmorskor, både de som redan är färdigutbildade och de som fortfarande studerar, är den drivande kraften bakom den förändring som Sydsudan så desperat behöver.

Achan "Becky" Buong
Foto: Amref Health Africa/Steve Kagia

I Uganda arbetar vi för att förbättra tillgången till sanitet och hygien.

"Att vara murare gör mig självständig och det gör mig väldigt glad"

Muraren Naume Tweheyo

Foto: Amref Health Africa/Ambrose Watanda

I stora delar av landet saknar familjer tillgång till en säker toalett, vilket ökar risken för sjukdomar som diarré, kolera och andra infektioner, särskilt bland barn. Naume är en av dem som förändrar detta. Hon är den första kvinnliga muraren i sin region, utbildad genom Amref för att bygga säkra och hållbara toaletter. Det är ett arbete som skapar trygghet i hem, på skolor och i hela byar.

Men hennes insats handlar inte bara om byggnation. Genom sitt yrke visar Naume att kvinnor kan ta plats i yrken som tidigare varit stängda för dem. Hon är i dag arbetsledare, utbildar andra kvinnor i muraryrket och är en förebild i sitt samhälle.

Naume är en del av Amrefs satsning på långsiktiga och hållbara sanitetslösningar. Genom projektet FINISH utbildar vi murare och lokala hälsoarbetare, samtidigt som vi möjliggör mikrolån så att fler familjer kan bygga egna toaletter. I sitt arbete kombinerar Naume teknisk kompetens med samhällsengagemang. Hon är ett exempel på hur utbildning och lokala krafter kan leda till konkreta förbättringar för hälsa, jämställdhet och framtidstro.

Foto: Amref Health Africa/Ambrose Watanda

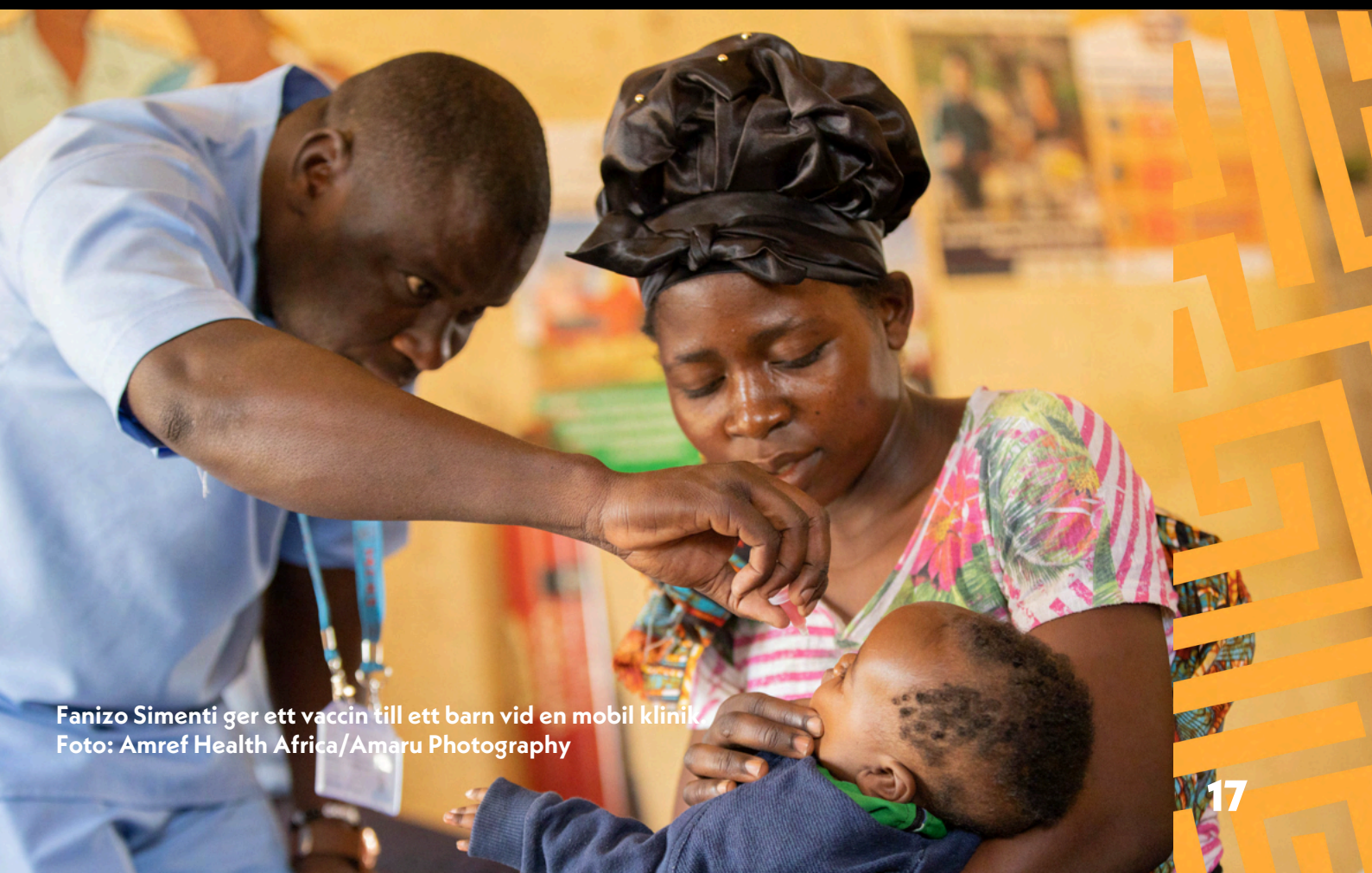
I Malawi utbildar och utrustar vi hälsoarbetare för att förebygga sjukdomar och ge livräddande vård.

Malawi står inför en akut brist på utbildad hälsopersonal. Idag finns färre än en läkare per 10 000 invånare. För många familjer betyder det att vid en komplicerad förlossning, en allvarlig infektion eller när ett nyfött barn får hög feber finns ingen hjälp att få.

Fanizo Simenti är en av dem som förändrar detta. Som Health Surveillance Assistant (HSA) når han varje månad ut till 21 byar på landsbygden, där han behandlar vanliga men livshotande sjukdomar som kan förebyggas med vaccin. Hans arbete handlar inte bara om vård han stärker också familjer genom att sprida kunskap om näringslära, hygien och sanitet, och hjälper dem att få kontakt med livsviktiga vårdtjänster.

Fanizo är en av 497 HSA:er som Amref stöttar genom en ettårig utbildning i samhällshälsa. Den ger honom och hans kollegor de färdigheter de behöver för att kunna ge akutvård, hälsoutbildning och förebyggande insatser till människor som annars bor för långt bort för att nå vården.

I Kasungu-distriktet i centrala Malawi berättar Fanizo att han drivs av "en kärlek till arbetet och till människorna". Tillsammans med sina 496 kollegor skapar han förändring för en bättre hälsa och en ljusare framtid.

Fanizo Simenti ger ett vaccin till ett barn vid en mobil klinik.
Foto: Amref Health Africa/Amaru Photography

A man with a warm smile, wearing a light blue short-sleeved uniform shirt and matching trousers, stands next to a black bicycle. He is holding the handlebars with his right hand. The background is a dry, open landscape with some green trees in the distance under a clear sky. The text is overlaid on the left side of the image.

"Jag har en avgörande roll som knyter ihop vårdcentralen och samhället".

Hälsoarbetaren Fanizo Simenti reser ut till samhällen och familjer för att ge livräddande vaccin och mediciner i centrala Malawi. Flera gånger i veckan cyklar han nästan fyra mil för att nå fram.

Foto: Amref Health Africa/Amaru Photography

I Uganda stöttar vi lokala hälsoarbetare så att de kan nå fler människor.

Det är dessa hälsoarbetare som levererar vård i samhället, i hemmen, nära arbetsplatser och i människors vardag. När arbetsstyrkan är stark, utrustad och får rätt stöd kan de erbjuda bättre vård och därigenom förbättra människors hälsa och välmående.

Amref arbetar i fem distrikt i West Nile, Uganda, för att säkerställa att det finns kunniga, utrustade, engagerade och avlönade lokala hälsoarbetare.

Vi stärker hälsoarbetarnas kunskaper och färdigheter genom utbildning, så att de bättre kan undersöka, diagnostisera, behandla och vaccinera människor mot sjukdomar som kan förebyggas med vaccin. Fram till slutet av oktober 2024 hade insatsen tillhandahållit livsviktiga hälsotjänster till 43 344 personer i de fem distrikten.

Digital teknik förändrar både hur vi samlar in och använder hälsodata och hur lokala hälsoarbetare registreras, uppdateras och får ersättning för sitt livsviktiga arbete.

I Moyo-distriktet har 400 smartphones delats ut till hälsoarbetare. Med utbildning i hur de samlar in och registrerar digital data blir de en avgörande länk i systemen för samhällshälsoinformation och levererar realtidsdata som kan analyseras för bättre beslut inom vården.

”Uppsökande vårdinsatser hjälper oss att nå dem som annars inte kan ta sig till vårdcentralen på grund av avstånd eller brist på transport. Genom digitaliseringen har vår rapportering förbättrats, vilket också har bidragit till bättre resultat på vårdcentralen.”

Negowon Nelly Rubanga,
barnmorska, Zombo-distriktet,
Uganda

Lokala hälsoarbetare får utbildning i hur de ska använda de smartphones och surfplattor som de utrustats med om en del av DESC-modellen (Digitalise, Equip, Supervise, and Compensate).

Foto: Amref Health Africa/Kennedy Musyoka

MÄTNING & UTVÄRDERING

Vi utvärderar kontinuerligt våra program och projekt för att säkerställa att vi gör rätt saker på rätt sätt - och kunna förbättra och förändra när det behövs. Planering och utvärdering av projekt, personal, kontor och samarbetspartners är en integrerad del i utvecklingen av alla nya projekt, och en viktig del när vi avslutar program. Vi ser lärande som en given del i vår programverksamhet och arbetar aktivt för att dela lärdomar och slutsatser mellan länder, kontor och kontexter för att på så vis ständigt förbättra vårt arbete.

Vi använder två rapporteringssystem, dels interna AIMS (Amref Indikator Management System), och dels en central Monitoring & Evaluation (M&E) rapporteringsfunktion för kunskapsöverföring inom Amref-nätverket. Dessutom följer vi den standard som sätts av den internationellt erkända IATI (International Aid Transparency Initiative).

Kvantitativa och kvalitativa indikatorer används för ett framgångsrikt genomförande av strategiska program och resultat. Vid behov och efterfrågan genomförs kompletterande analyser och undersökningar. Rapporteringstillfällen bestäms på årsbasis tillsammans med rapportering vid projektavslut. Eftersom Amref alltid finns på plats kan man regelbundet besöka, stödja och eventuellt komplettera projekten under lång tid.

Fatuma Mohammed är en 19-årig socialarbetare vid One-Stop Health Centre på Dubti General Hospital i Afar-regionen, Etiopien, ett center byggt av Amref Health Africa för att stötta personer som utsatts för könsbaserat våld. Hon möter dagligen kvinnor och flickor som överlevt våldtäkt, barnäktenskap och kvinnlig könsstympning, och ger dem samtalsstöd, terapi och hjälp att få medicinsk vård. Fatuma är en stark röst i sitt samhälle och arbetar för att kvinnor och flickor ska kunna leva fria från våld och övergrepp.
Foto: Amref Health Africa/Genaye Eshetu

UTMANINGAR & LÄRDOMAR

Nya sjukdomsutbrott visar på sårbarhet

Under 2024 drabbades flera afrikanska länder av nya och återkommande sjukdomsutbrott. I Demokratiska republiken Kongo spreds ett oidentifierat virus i en avlägsen region och smittade över 300 personer, varav minst 80 dog, många av dem barn och ungdomar. Händelsen belyser hur snabbt nya hot kan uppstå och hur sårbara svaga hälsosystem är. Samtidigt klassade WHO Mpox som ett internationellt nödläge. Tusentals fall rapporterades i Kongo och grannländer som Uganda, Rwanda, Kenya och Burundi. Även ett första fall bekräftades i Sverige, vilket visar hur smittsamma sjukdomar kan spridas över gränser och varför starkare globala hälsosystem är avgörande.

Klimatkrisen förvärrar hälsorisker

Klimatförändringarna fortsatte att slå hårt mot Afrika under året. Kenya drabbades av extrema regn och översvämningar som förstörde hem, vägar, skördar och hälsocentraler. Över 200 människor miste livet, mer än 200 000 tvingades på flykt och cirka 32 000 hushåll påverkades. Samtidigt ökade spridningen av vattenburna sjukdomar som kolera, tyfus och diarré. Klimatkrisen visar tydligt hur nära hälsa hänger ihop med tillgång till vatten, trygghet och mat, och hur snabbt människors livsvillkor kan raseras när vädermönster förändras.

Lärdomar framåt

2024 visade att hälsa inte kan ses isolerat, den är sammanflätad med klimat, säkerhet, mat och vatten. Våra erfarenheter bekräftar hur avgörande det är med starka, lokalt förankrade hälsosystem och utbildade hälsoarbetare som snabbt kan agera vid kriser. När hälsoarbetare får rätt verktyg och stöd kan de stoppa utbrott, rädda liv och bidra till tryggare samhällen. För att klara framtidens prövningar behövs fortsatt satsning på utbildning, innovation och partnerskap som stärker lokalsamhällen och bygger motståndskraft.

Under perioden har vi dragit flera viktiga lärdomar:

- Lokalt förankrade system gör samhällen mer motståndskraftiga vid kriser.
- Digitala lösningar kan förbättra både uppföljning och tillgång till vård.
- Kombinationen av utbildning, förebyggande insatser och akuta insatser är avgörande för att möta komplexa hälsoutmaningar.

Dessa lärdomar kommer vi att ta med oss i planeringen av framtida program och i samarbetet med våra partners.

SPRIDNING AV KUNSKAP

Genom att samla in, analysera och dela våra erfarenheter kan varje insats få en större räckvidd. Kunskapsspridningen stärker inte bara vårt eget arbete, utan gör det också möjligt för andra aktörer att förbättra hälsosystem och nå fler människor.

Internt: Genom våra system för mätning och utvärdering (AIMS och M&E) delar vi lärdomar mellan länder och kontor.

Externt: Genom dialog med regeringar, samarbeten med civilsamhället och deltagande i internationella nätverk sprider vi erfarenheter som kan inspirera andra aktörer.

Till givare och allmänhet: Genom rapporter, berättelser och kampanjer delar vi resultat och effekter, för att visa på vikten av långsiktiga investeringar i hälsa.

FRAMÅT 2025

År 2024 har visat både på de enorma utmaningar som människor i Afrika möter och på den styrka och motståndskraft som finns i samhällen där vi arbetar. De resultat vi ser är ett bevis på att förändring är möjlig när lokala lösningar får växa och stödjas långsiktigt.

Under 2025 fortsätter vi att:

- Stärka hälsoarbetare genom utbildning, digitala verktyg och stöd för att nå fler människor med livsviktig vård.
- Bygga robusta hälsosystem som kan stå emot klimatförändringar, sjukdomsutbrott och andra kriser.
- Arbeta för flickors och kvinnors rätt till hälsa, med fokus på mödravård, sexuella och reproduktiva rättigheter samt att stoppa könsstympning.
- Utveckla innovationer som gör vård mer tillgänglig, från mobila kliniker till digitala lösningar.
- Sprida lärdomar för att inspirera fler aktörer och säkerställa att varje insats får ringar på vattnet långt utanför ett enskilt projekt.

Vår väg framåt bygger på partnerskap, lokalt ägarskap och en stark tro på att hälsa är en mänsklig rättighet. Tillsammans kan vi skapa ett friskare och starkare Afrika, ett liv i taget.

Foto: Amref Health Africa/Genaye Eshetu

Foto: Amref Health Africa/Kennedy Musyoka/Ambrose
Watanda/ Sarah Waiswa/Sam Vox

Amref Health Africa Norden

Hammarbybacken 27, 120 30 Stockholm

08-410 883 44

kontakt@amref.se

www.amref.se